

WIND energy integration in Low Inertia Power System

Fakultet elektrotehnike i računarstva
Sveučilište u Zagrebu

O projektu

Voditelj:

- Prof.dr.sc. Igor Kuzle

Trajanje:

- 36 mjeseci (1.1.2018. - 31.12.2020.)

Fond:

- 2.4 mil. Kn

Potpore i sudionici projekta

- **Hrvatska zaklada za znanost**
  - Potpora projektu
- **Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.**
  - Potpora i partner projektu
- **HEP-Proizvodnja d.o.o.**
  - Potpora i partner projektu

Projektni tim

Prof. dr. sc. Igor Kuzle	igor.kuzle@fer.hr
Prof. dr. sc. Nenad Debrecin	nenad.debrecin@fer.hr
Prof. dr. sc. Tomislav Tomiša	tomislav.tomisa@fer.hr
Prof. dr. sc. Davor Grgić	davor.grgic@fer.hr
dr. sc. Perica Ilak	perica.ilak@fer.hr
Mateo Beus, mag. ing. el.	mateo.beus@fer.hr
Matej Krpan, mag. ing. el.	matej.krpan@fer.hr
Goran Grdenić, mag. ing. el.	goran.grdenic@fer.hr
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.	tomislav.baskarad@fer.hr
Josip Đaković, mag. ing. el.	josip.djakovic@fer.hr

Projektni tim

dr. sc. Igor Ivanković	igor.ivankovic@hops.hr
dr. sc. Miroslav Mesić	miroslav.mesic@hops.hr
Antun Andrić, dip. Ing.	antun.andric@hops.hr
dr. sc. Renata Rubeša	renata.rubesa@hops.hr
Goran Levačić, dipl. ing.	goran.levacic@hops.hr
Boris Avramović, dipl. ing.	boris.avramovic@hops.hr
dr. sc. Kristijan Frlan	kristijan.frlan@hops.hr
Ivan Tolić, mag. ing. El.	ivan.tolic@hops.hr

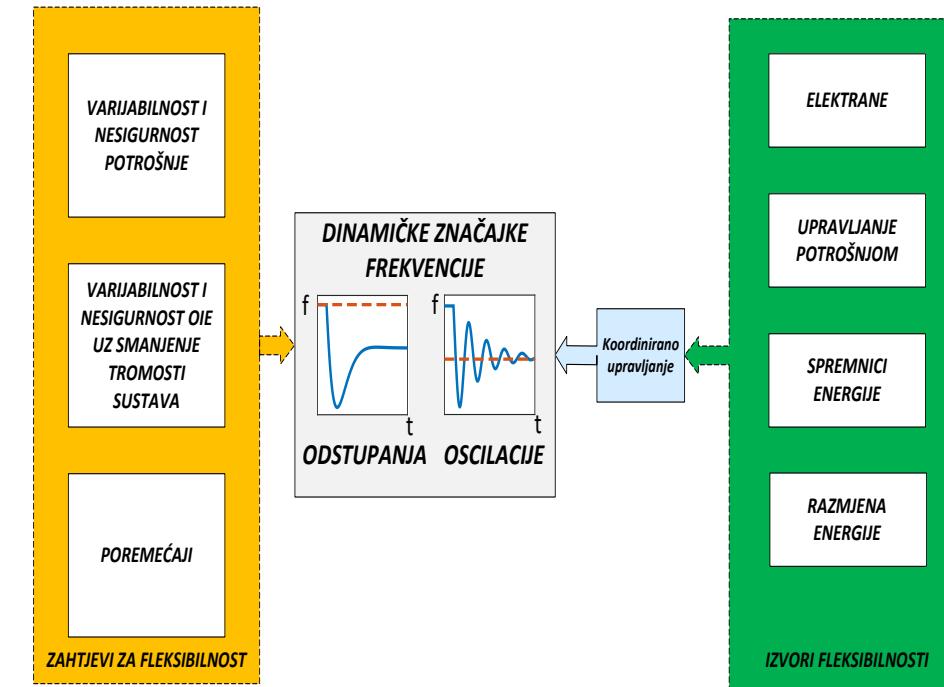
Projektni tim

mr. sc. Nenad Švarc	nenad.svarc@hep.hr
Marko Špoljarić, mag. ing. el.	marko.spoljaric@hep.hr
Tomislav Robina, mag. ing. el.	tomislav.robina@hep.hr

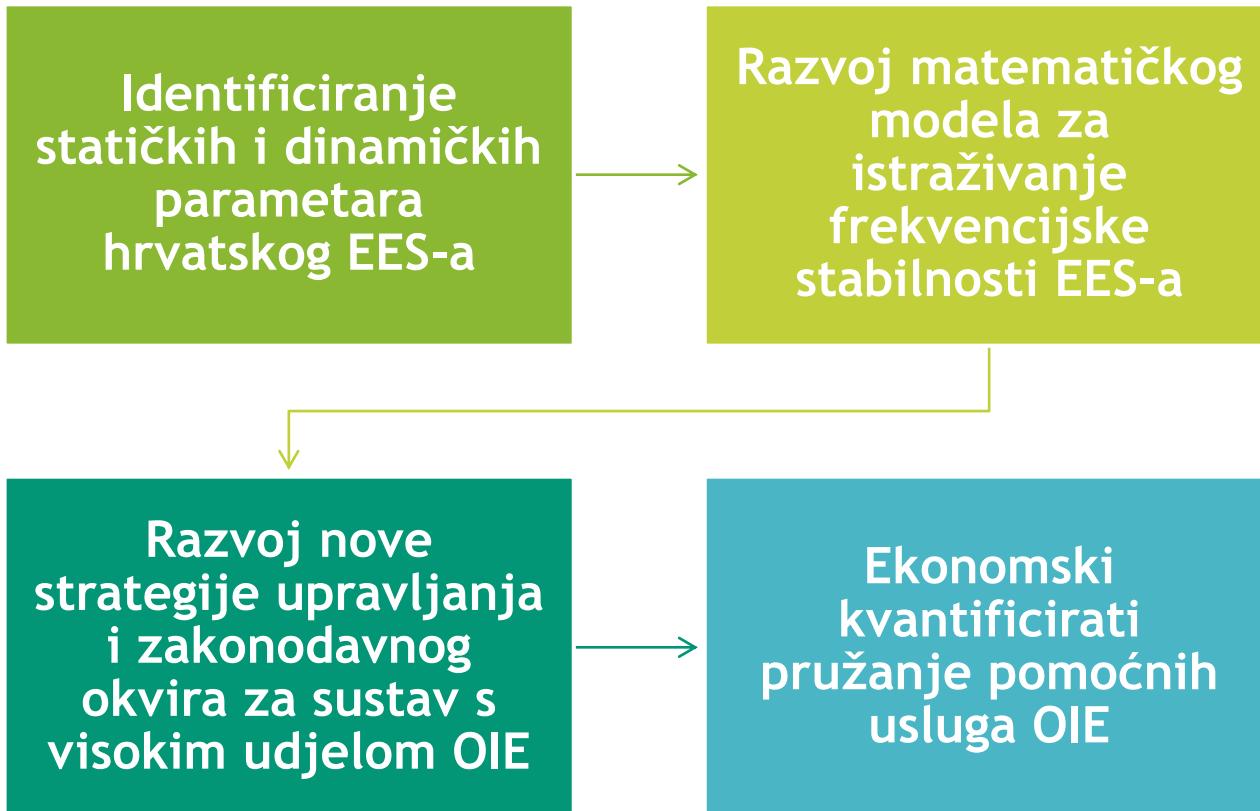
Problematika

Povećanom integracijom vjetroelektrana u EES:

- Smanjuje se konstanta tromosti EES-a,
- Smanjuje se stabilnost sustava na neravnotežu djelatne snage – veća odstupanja frekvencije
- Povećava se udio teško predvidljive proizvodnje koja ne sudjeluje u pomoćnim uslugama – potreba za fleksibilnošću sustava

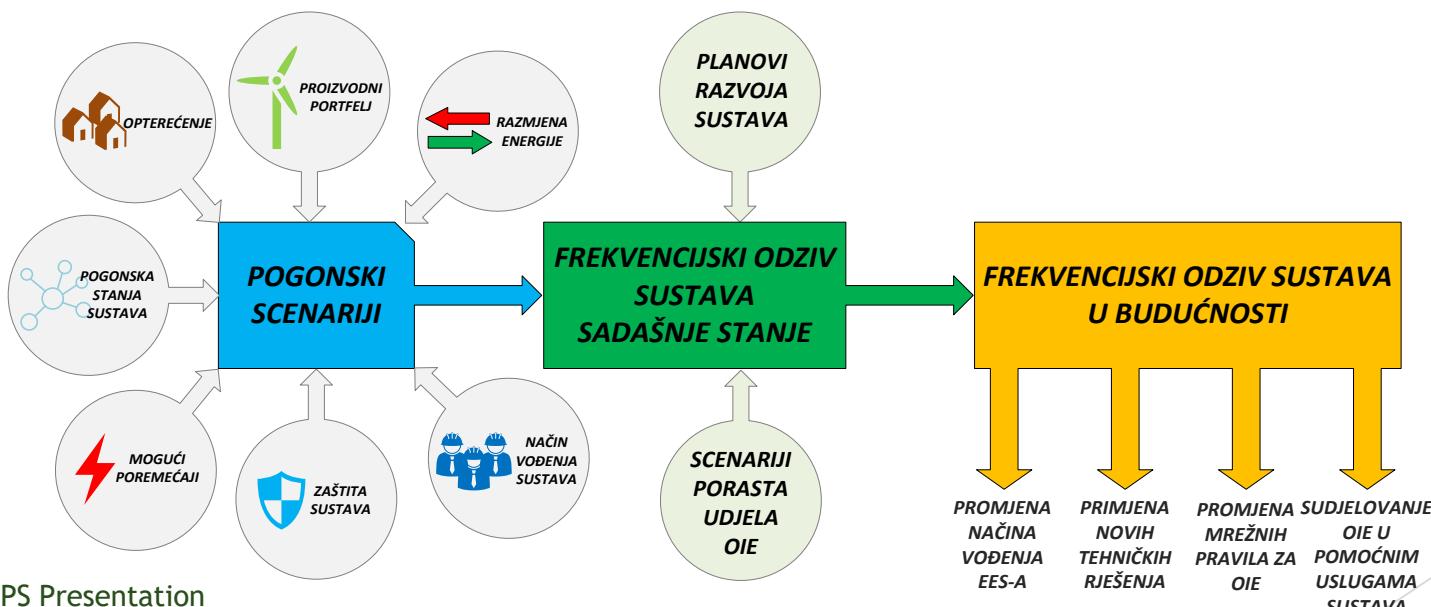

Ciljevi

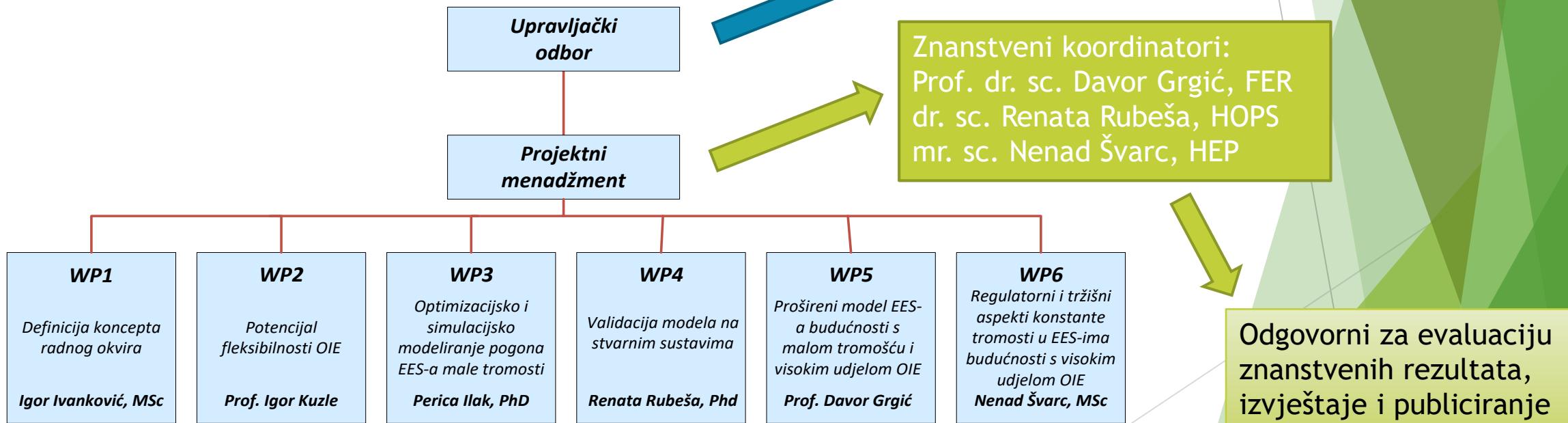
Metodologija

- Izrada matematičkog modela:
  - Inercijski odziv agregata i primarna regulacija frekvencije i djelatne snage uz sudjelovanje VE i FN

Radni plan

- **Ukupno 6 radnih grupa (paketa)**
  - Zaposleno dvoje novih doktoranada

Radna grupa 1

dr. sc. Igor Ivanković, HOPS - voditelj
Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER
mr. sc. Nenad Švarc, HEP
Prof. dr. sc. Tomislav Tomiša, FER
dr. sc. Miroslav Mesić, HOPS
mr. sc. Nenad Švarc, HEP

- **WP1 – Definicija koncepta radnog okvira - zadatci**
  - Pregled tehničke i znanstvene literature.
  - Analiza mogućnosti OIE za pružanje pomoćnih usluga sustava.
  - Prikupljanje tehničkih i ekonomskih podataka EES-a Hrvatske.
  - Pogonski scenariji s postojećim načinima vođenja i sistemskim zaštitama.
  - Rekonstrukcija mini hidroelektrane u laboratoriju za napredne mreži.

Radna grupa 1

dr. sc. Igor Ivanković, HOPS - voditelj
Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER
mr. sc. Nenad Švarc, HEP
Prof. dr. sc. Tomislav Tomiša, FER
dr. sc. Miroslav Mesić, HOPS
mr. sc. Nenad Švarc, HEP

- **WP1 – Definicija koncepta radnog okvira - isporuke**
  - **Izvještaj** o mogućnostima OIE za pružanje pomoćnih usluga sustava.
  - Osuvremenjen laboratorij za napredne elektroenergetske mreže.
  - Podatci o tehnologijama OIE u RH.

Radna grupa 2

Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER - voditelj
Prof. dr. sc. Nenad Debrecin, FER
Goran Levačić, dipl. ing., HOPS
Boris Avramović, dipl. ing., HOPS
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP2 – Potencijal fleksibilnosti OIE - zadatci**
  - Pregled tehničke i znanstvene literature.
  - Istraživanje postojećih tehnologija VE i FN elektrana s obzirom na dinamičke značajke istih.

Radna grupa 2

Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER - voditelj
Prof. dr. sc. Nenad Debrecin, FER
Goran Levačić, dipl. ing., HOPS
Boris Avramović, dipl. ing., HOPS
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP2 – Potencijal fleksibilnosti OIE - isporuke**
  - **Izvještaj** s konstantom tromosti H svih agregata u sustavu uključujući OIE uz pregled tehnologija postojećih VE i FN elektrana u EES-u Hrvatske.
  - Definiranje izvora fleksibilnosti i pripadnih potencijala s obzirom na zahtjeve sustava i tehničke mogućnosti.

Radna grupa 3

dr. sc. Perica Ilak, FER - voditelj
dr. sc. Renata Rubeša, HOPS
Antun Andrić, dipl. ing., HOPS
Matej Krpan, mag. ing., FER
Goran Grdenić, mag. ing., FER
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP3 – Optimizacijsko i simulacijsko modeliranje pogona EES-a male tromosti - zadatci**
  - Izrada statičkog modela prijenosne mreže.
  - Izrada dinamičkih modela svih elemenata EES-a.

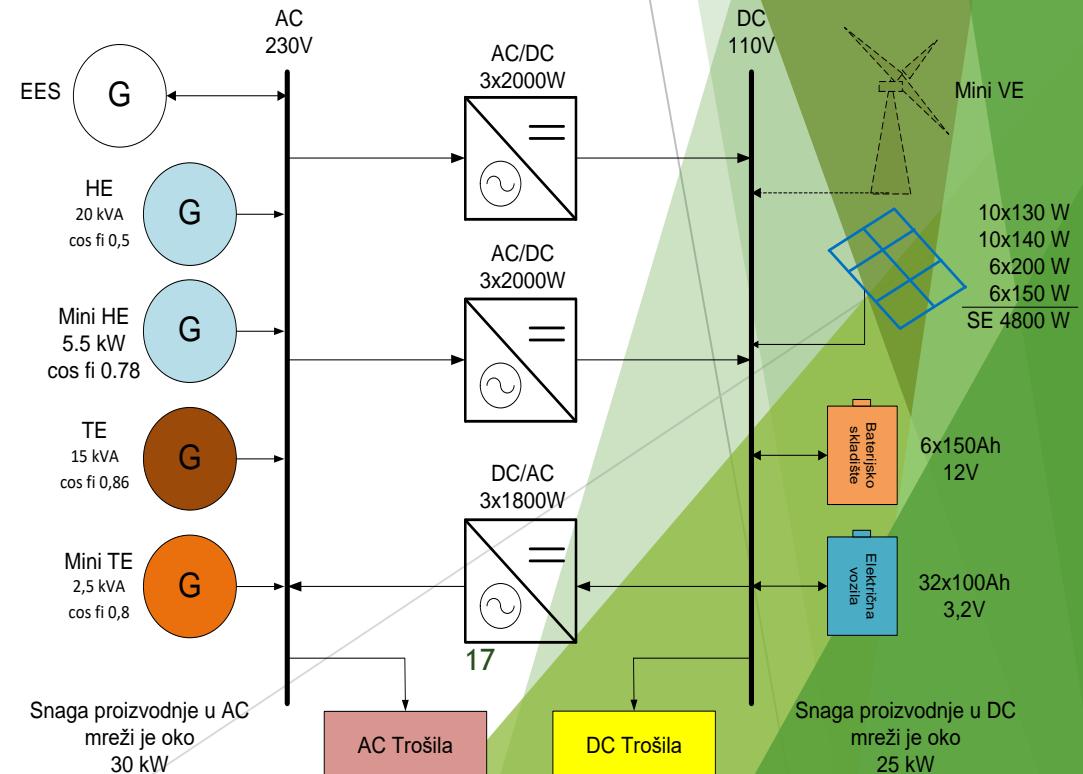
Radna grupa 3

dr. sc. Perica Ilak, FER - voditelj
dr. sc. Renata Rubeša, HOPS
Antun Andrić, dipl. ing., HOPS
Matej Krpan, mag. ing., FER
Goran Grdenić, mag. ing., FER
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP3 – Optimizacijsko i simulacijsko modeliranje pogona EES-a male tromosti - isporuke**
  - Ocjena najznačajnijih utjecaja na pogon elektroenergetskog sustava s malom tromosti.
  - Statički i dinamički model elektroenergetskog sustava.
  - **Statička stanja EES-a na temelju stvarnih mjerjenja u NDC-u i validacija statičkog modela.**

Radna grupa 4

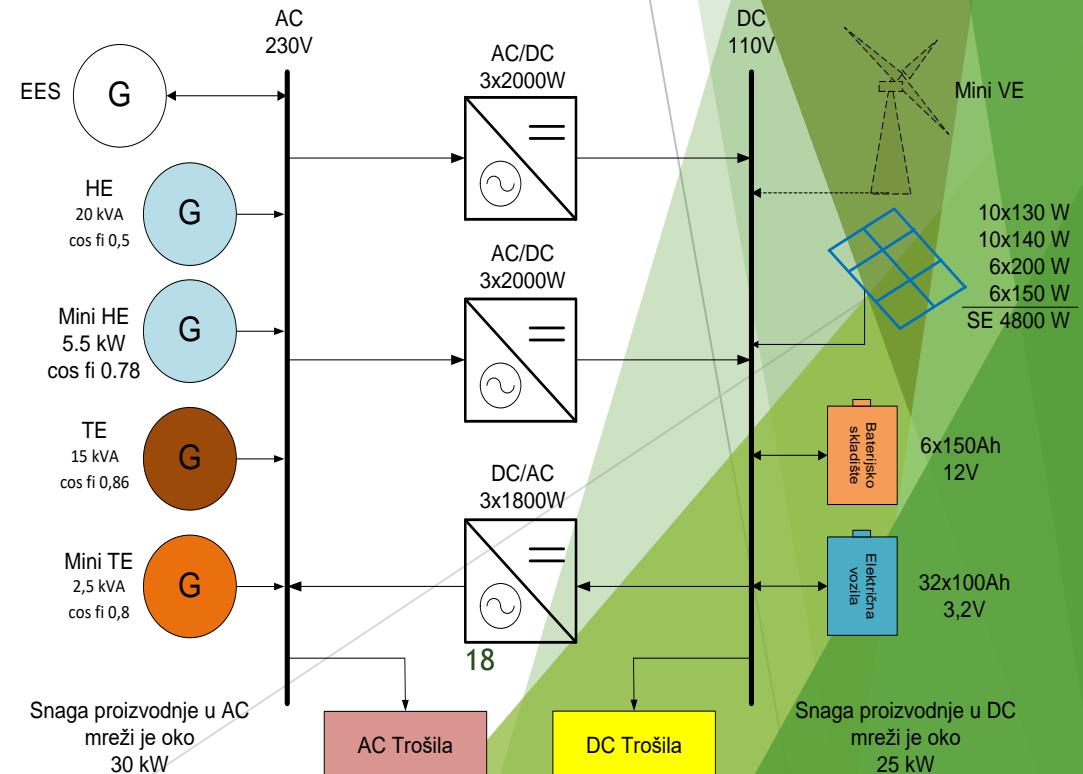
- **WP4 – Validacija modela na stvarnim sustavima - zadatci**
  - Laboratorijska ispitivanja na minijaturnom elektroenergetskom sustavu.
  - Usporedba simulacijskih odziva sa zapisima stvarnih poremećaja.

dr. sc. Renata Rubeša, HOPS - voditelj
mr. sc. Kristijan Frlan, HOPS
Ivan Tolić, dipl. ing., HOPS
Tomisav Robina, HEP
Mateo Beus, mag. ing., FER
Matej Krpan, mag. ing., FER
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

Radna grupa 4

- **WP4 – Validacija modela na stvarnim sustavima - isporuke**
  - Predstavljanje rezultata laboratorijske demonstracije.
  - Validacija s mjeranjima iz WAMS sustava nekih snimljenih poremećaja iz prošlosti.
  - **Postojeći zapisi dinamičkih pojava.**

dr. sc. Renata Rubeša, HOPS - voditelj
 mr. sc. Kristijan Frlan, HOPS
 Ivan Tolić, dipl. ing., HOPS
 Tomisav Robina, HEP
 Mateo Beus, mag. ing., FER
 Matej Krpan, mag. ing., FER
 Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
 Josip Đaković, mag. ing. el.

Radna grupa 5

Izv. prof. dr. sc. Davor Grgić, FER - voditelj
dr. sc. Perica Ilak, FER
Boris Avramović, dipl. ing., HOPS
Goran Grdenić, mag. ing., FER
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP5 - Prošireni model EES-a budućnosti s malom tromošću i visokim udjelom OIE - zadatci**
  - Budući energetski mix i konstanta tromosti sustava za planirani razvoj EES-a.
    - Vjetroagregati koji sudjeluju u pomoćnim uslugama
    - Modeli upravljive potrošnje
    - Baterijski spremnici energije
  - Analiza različitih udjela OIE na kratkoročne i dugoročne prilike u EES-u

Radna grupa 5

Izv. prof. dr. sc. Davor Grgić, FER - voditelj
dr. sc. Perica Ilak, FER
Boris Avramović, dipl. ing., HOPS
Goran Grdenić, mag. ing., FER
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP5 - Prošireni model EES-a budućnosti s malom tromošću i visokim udjelom OIE - isporuke**
  - Popis problema i prijedlog rješenja vezanih za integraciju velike količine VE i FN elektrana.
  - Cjeloviti popis zahtjeva za priključenja novih VE i većih FN elektrana u Hrvatskoj. Kreiranje vjerojatnih scenarija za buduću integraciju OIE uz predviđanje lokacija u EES-u.
  - **Izvještaj** s konceptima upravljanja VE s umjetno sintetiziranim (virtualnom) tromostom.

Radna grupa 6

mr. sc. Nenad Švarc, HEP - voditelj
Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER
dr. sc. Perica Ilak
mr. sc. Igor Ivanković, HOPS
Antun Andrić, dipl. ing., HOPS
Marko Špoljarić, mag. ing., HEP
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP6 - Regulatorni i tržišni aspekti konstante
tromosti u elektroenergetskim sustavima
budućnosti s visokim udjelom OIE - zadatci**
  - Analiza postojećih regulativa u jugoistočnoj Europi
  - Izrada preporuka za uvođenje virtualne inercije u
sustavima vođenja VE i FN
  - Ocjena ekonomske koristi pružanja pomoćnih usluga od
strane OIE

Radna grupa 6

mr. sc. Nenad Švarc, HEP - voditelj
Prof. dr. sc. Igor Kuzle, FER
dr. sc. Perica Ilak
mr. sc. Igor Ivanković, HOPS
Antun Andrić, dipl. ing., HOPS
Marko Špoljarić, mag. ing., HEP
Tomislav Baškarad, mag. ing. el.
Josip Đaković, mag. ing. el.

- **WP6 - Regulatorni i tržišni aspekti konstante
tromosti u elektroenergetskim sustavima
budućnosti s visokim udjelom OIE - isporuke**
  - **Izvještaj** s presjekom regulative vezane za priključenje OIE na jugoistoku Europe.
  - Promjena mrežnih pravila vezanih za mogućnost pružanja inercijskog odziva OIE te njihovo sudjelovanje u pomoćnim uslugama sustava

Isporuke

- 10 konferencijskih radova
- 5 radova u časopisima
- Specijalne sesije
- Radionice

EEEIC 2018, Palermo, Italija

IEEE PES General Meeting, Portland, SAD

HRO CIGRE, Rovinj

MEDPOWER 2018, Cavtat, 12-15.11.2018.

Zahvala

„This work has been supported in part by the Croatian Science Foundation under the project WINDLIPS – WIND energy integration in Low Inertia Power System (grant No. HRZZ-PAR-02-2017-03).”

„Istraživanje je provedeno u sklopu projekta WINDLIPS – WIND energy integration in Low Inertia Power System Hrvatske zaklade za znanost, br. HRZZ-PAR-02-2017-03.

Doktorandi u HOPS-u i u obilasku postrojenja HEP-Proizvodnje

- Provodenje nekoliko dana mjesecno doktoranada u HOPS-u u svrhu prikupljanja podataka
- Posjet postrojenjima HEP-Proizvodnje i postrojenjima OIE

Kontakt

Web stranica:

- <http://windlips.com/>

Kontakt email:

- Igor.kuzle@fer.hr

Hvala na pažnji

